

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙

วันอังคารที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ครั้งที่ ๒๑ วันอังคารที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม โดยเชิญคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ เพื่อให้ข้อมูลข้อเท็จจริงตลอดจนแนวทางที่จะทำให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และเที่ยงธรรม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

แนวทางการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง

ปัจจัยที่จะทำให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และเที่ยงธรรม มีองค์ประกอบ ๓ ส่วน ดังนี้

- ๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งและภาคีในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง
- ๒) ประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคม
- ๓) นักการเมืองและพรรคการเมือง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ปัจจัยที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรมเกิดจากปัญหา ดังนี้

- ๑) การใช้อิทธิพลหรือการข่มขู่จากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่
- ๒) การใช้เงินในการซื้อเสียงเพื่อให้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งจากข้อมูลงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมีการซื้อเสียงมากที่สุด รองลงมาคือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามีการซื้อเสียงน้อย ซึ่งปัญหาการซื้อเสียงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

- ๓) การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ ที่ผ่านมามีการใช้ความได้เปรียบในฐานะผู้มีอำนาจรัฐ โดยผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐ การใช้งบประมาณแผ่นดิน การใช้ทรัพยากรหรือทรัพย์สินของรัฐ การใช้นโยบายประชานิยมจากโครงการของรัฐในการจูงใจเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ได้รับการเลือกตั้ง

๒. การดำเนินการเลือกตั้งให้มีความสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดนโยบาย ๓ ประการ ดังนี้

- ๑) การอำนวยความสะดวก เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากที่สุด เช่น การอำนวยความสะดวกให้ผู้ด้อยโอกาสในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าถึงหน่วยเลือกตั้ง การขยายเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา การลงทะเบียนเลือกตั้งนอกเขตล่วงหน้าทางเว็บไซต์ การลงคะแนนเสียงโดยใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรายงานผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการให้เร็วขึ้น

- ๒) การสร้างความสุจริตและเที่ยงธรรม เช่น ทำให้การเลือกตั้งปราศจากการใช้อำนาจทางการเมืองแทรกแซง เพื่อไม่ให้เกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง การทำงานในเชิงรุก การปรับเปลี่ยนบุคลากรเพื่อให้มีในการปฏิบัติงานข้ามเขต การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เป็นต้น

๓) เสริมสร้างการเลือกตั้งที่มีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกตั้งบนพื้นฐานที่ดี ได้คนที่ที่สังคมยอมรับ ไม่มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง การวางรากฐานให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ โดยการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในทางการเมืองที่ดี มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเลือกตั้ง โดยการส่งข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือมายังคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีพบเห็นข้อมูลหลักฐาน การทุจริตการเลือกตั้ง การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การชี้แจงต่อพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อสร้างการเลือกตั้งเชิงสมานฉันท์ และสร้างกระบวนการที่ทำให้มีการกระทำความผิดน้อยลง

๔. การจัดการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ หากร่างรัฐธรรมนูญผ่านประชามติ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการจัดการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์และเที่ยงธรรมได้ สำหรับการเลือกตั้งในอนาคตนั้น หากปรากฏว่าฝ่ายการเมืองรัฐบาลในอนาคตใช้กลไกของรัฐ ทรัพยากรของรัฐ หรือโครงการของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งนั้น หากอยู่ในช่วงมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งหรือก่อนนั้น ๖๐ วัน คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยับยั้งได้ แต่หากปรากฏว่าการใช้กลไกของรัฐ ทรัพยากรของรัฐ หรือโครงการของรัฐโดยมิชอบนั้น ไม่อยู่ในช่วงมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ก็เป็นอำนาจขององค์กรที่มีอำนาจในการตรวจสอบที่จะดำเนินการ เช่น คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

แนวทางการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ด้านกิจการการมีส่วนร่วม

๑. การจัดการเลือกตั้งให้มีความสุจริตและเที่ยงธรรม ปลอดภัยจากการแทรกแซงทางการเมือง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน การแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการติดตามการทุจริตการเลือกตั้งภายหลังการเลือกตั้ง เนื่องจากที่ผ่านมาปรากฏว่า แม้จะมีการใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ไม่ก็สามารถดำเนินคดีกับผู้ทุจริตการเลือกตั้งและข้อเสียหายได้เท่าที่ควร ดังนั้น ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง และการข้อเสียหาย เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ

๒. การที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ไม่ใช่ตัวบ่งชี้ว่าการเลือกตั้งนั้นสุจริตและเที่ยงธรรม การเลือกตั้งต้องเน้นที่คุณภาพของคนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่ปริมาณคนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้มีความรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เพื่อป้องกันปัญหาการเปลี่ยนแปลงคำให้การของพยานในภายหลัง ซึ่งจะมีผลต่อการพิสูจน์ความผิดได้

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการให้ความรู้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยการร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย (ก.ศ.น.) กระทรวงศึกษาธิการ มีการตั้งศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยและการเลือกตั้งในระดับตำบลทั่วประเทศ และการจัดทำหลักสูตรผ่านการดำเนินการของอาสาสมัครรักษาดินแดน (ร.ด.) เพื่อเผยแพร่

ความเห็นของคณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรเป็นองค์กรหลักในการจัดการเลือกตั้งให้มีความสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นองค์กรที่ประชาชนเชื่อมั่น ส่วนการขอความร่วมมือจากฝ่ายตำรวจ ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานอื่นในการสืบสวนสอบสวนและการหาข่าวเชิงลึก เพื่อป้องกันและปราบปรามการซื้อเสียง อาจขอความร่วมมือจากกองบัญชาการตำรวจสันติบาล หรือจากกองอำนาจการรักษามันคงภายใน

ราชอาณาจักร(กอ.รมน.) อีกช่องทางหนึ่งก็ได้ นอกจากนี้ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีแนวทางและข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพิ่มเติม สามารถเสนอมายังคณะกรรมการการเพื่อพิจารณาและเสนอต่อสมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อไป

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจัดทำโครงการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาของการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ดังเช่นการรณรงค์ เรื่อง การให้เหล่า เท้ากับแข่ง

๓. คณะกรรมการขอข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ดำเนินการร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔. ประเด็นกฎหมายที่ทำให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม เช่น การให้ประชาชนเป็นผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลได้หากพบเห็นการทุจริตการเลือกตั้ง การซื้อขายเสียง และการให้มีรางวัลนำจับจากกรณีการซื้อเสียง การปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับจังหวัด การสรรหากรรมการการเลือกตั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น และประเด็นอื่น ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้เชิญคณะกรรมการการเลือกตั้งมาร่วมประชุมกับคณะกรรมการการอีกครั้ง เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

.....

นายสุคนธ์ พลบุบผา

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการ

พัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน

และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒/๒๗ ๒๕๖๒ ผู้ตรวจ